

Ψηφισμένα μέτρα ή εκλογές τώρα

ΠΟΛΙΤΙΚΗ 12.02.2017, Καθημερινή

Η έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για την ελληνική οικονομία που κυκλοφόρησε την Τετάρτη επαναλαμβάνει ότι η Ελλάδα δεν χρειάζεται περισσότερη λιτότητα αλλά περισσότερες μεταρρυθμίσεις και ελάφρυνση χρέους για να αντιμετωπιστούν τα τέσσερα εμπόδια στη δυνατότητα της οικονομίας να αναπτυχθεί: η δυσβάσταχτη δαπάνη για συντάξεις, τα «κόκκινα» δάνεια, η υπερ-ρύθμιση της αγοράς και το υπέρογκο χρέος.

Τεκμηριώνει την ανάγκη εκ βάθρων αναδιάρθρωσης των εσόδων και δαπανών του Δημοσίου, με διεύρυνση φορολογικής βάσης και χαμηλότερους συντελεστές αφενός, και χαμηλότερες συντάξεις, επαρκή χρηματοδότηση δημόσιων υπηρεσιών και στοχευμένες κοινωνικές δαπάνες αφετέρου. Δεν είναι δυνατόν οι συντάξεις να απορροφούν το ένα τρίτο των φορολογικών εσόδων, ενώ τα νοσοκομεία δεν έχουν προμήθειες και τα μισά λεωφορεία δεν κυκλοφορούν λόγω έλλειψης ανταλλακτικών. Το ασφαλιστικό πρόβλημα δεν λύνεται αυξάνοντας τους φορολογικούς συντελεστές σε μία φορολογική βάση που διαρκώς συρρικνώνεται, καθώς επιχειρήσεις και νέοι επιστήμονες μεταναστεύουν μαζικά και τα «μπλοκάκια» κλείνουν.

Το ΔΝΤ εκτιμά πως η μείωση των συντάξεων μπορεί να γίνει με το «ξεπάγωμα» των σημερινών συντάξεων και τη μείωση της «προσωπικής διαφοράς». Η διεύρυνση της φορολογικής βάσης προϋποθέτει μείωση του αφορολόγητου ορίου, που σήμερα απαλλάσσει την πλειονότητα των φορολογουμένων από τον φόρο εισοδήματος. Χρειάζεται επίσης μια κρίσιμη μάζα μεταρρυθμίσεων για να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα, που περιλαμβάνει την άρση εμποδίων στον ανταγωνισμό, την απλοποίηση της αδειοδότησης επενδύσεων και επιχειρήσεων, την ευθυγράμμιση της εργατικής νομοθεσίας με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τη μείωση «κόκκινων» δανείων.

Το ΔΝΤ δεν προτίθεται να υποχωρήσει στα βασικά θέματα που θέτει εδώ και καιρό ως βασικές προϋποθέσεις για να στηρίξει χρηματοδοτικά την Ελλάδα:

Πρώτον, την αποδοχή από την Ελλάδα μεταρρυθμίσεων που διασφαλίζουν την επιστροφή στην ανάπτυξη και στην επίτευξη των πρωτογενών πλεονασμάτων, που θα συμφωνηθούν από κοινού μεταξύ κυβέρνησης και Ευρωπαίων εταίρων.

Δεύτερον, τη συγκεκριμένη δέσμευση των Ευρωπαίων για ένα επαρκές πακέτο μέτρων ελάφρυνσης του χρέους μεσοπρόθεσμα.

Εχοντας καταγράψει αυτές τις θέσεις στην ετήσια έκθεσή του για την ελληνική οικονομία, το ΔΝΤ δεν θα δεχθεί να συμμετάσχει σε ένα πρόγραμμα που δεν επιλύει αυτές τις αδυναμίες. Ομως η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ δεν έχει την κυριότητα ενός τέτοιου φιλελεύθερου προγράμματος και διατηρεί το αφήγημα ότι προστατεύει τις κύριες συντάξεις ενώ μεταφέρει τα φορολογικά βάρη στους «πλούσιους». Βρισκόμαστε έτσι σε έναν φαύλο κύκλο, όπου οι πιστωτές δεν θεωρούν ότι η Ελλάδα έχει κάνει αρκετή πρόοδο στις μεταρρυθμίσεις, επομένως διστάζουν να εξειδικεύσουν τα μέτρα ελάφρυνσης χρέους και να δεσμευτούν για την υλοποίησή τους. Από την άλλη μεριά, το ΔΝΤ δεν μπορεί να χρηματοδοτήσει την ελληνική οικονομία όσο το χρέος παραμένει μη βιώσιμο. Εξάλλου η βιωσιμότητα εξαρτάται τόσο από την ελάφρυνση του χρέους όσο και από τις μεταρρυθμίσεις που προωθούν την ανάπτυξη και επιτρέπουν τη δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων σε μόνιμη βάση.

Αν η δεύτερη αξιολόγηση είχε ολοκληρωθεί εγκαίρως τον Φεβρουάριο του 2016, όπως προβλεπόταν, τότε το πολιτικό περιβάλλον στην Ευρώπη θα ήταν πολύ ευνοϊκότερο και η κυβέρνηση θα είχε ανακτήσει ένα τμήμα της χαμένης αξιοπιστίας μετά την καταστροφική διαπραγμάτευση του 2015. Ομως ο χρόνος κυλάει χωρίς να υλοποιούνται τα συμφωνηθέντα και η λίγη αξιοπιστία που υπήρχε εξανεμίστηκε με τις παροχές σε χαμηλοσυνταξιούχους που εξήγγειλε ο κ. Τσίπρας τον Δεκέμβριο με χρήματα των πιστωτών. Οπως προειδοποίησε ο κ. Χουλιαράκης από το Λονδίνο, αν δεν υπάρξει επί της αρχής συμφωνία μέχρι το Eurogroup της 20ής Φεβρουαρίου, με τη συζήτηση να παραπέμπεται για μετά τις εκλογές στην Ολλανδία και τη Γαλλία, τότε «το πρόγραμμα θα είναι στην ουσία νεκρό και θα αρχίσει μια συζήτηση για τέταρτο πρόγραμμα».

Με την αξιοπιστία στο ναδίρ, η επίτευξη συμφωνίας στα στενά χρονικά περιθώρια που απομένουν προϋποθέτει σημαντικές υποχωρήσεις από την ελληνική κυβέρνηση στα κοινά αιτήματα Ευρωπαίων και ΔΝΤ: Ψηφισμένα μέτρα για εργασιακά, ενέργεια, κάλυψη δημοσιονομικού κενού του 2018 και εξασφάλιση επαρκών πρωτογενών πλεονασμάτων μετά το τέλος του προγράμματος. Η συμμετοχή του ΔΝΤ στο πρόγραμμα θα εξαρτηθεί από την επίλυση των διαφορών μεταξύ Ευρωπαίων και Ταμείου ως προς τους στόχους για πρωτογενή πλεονάσματα και την τιμολόγηση των μέτρων ελάφρυνσης χρέους.

Αντίθετα με ό,τι ισχυρίστηκε ο διευθύνων σύμβουλος του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης, Κλάους Ρέγκλιγκ, στους Financial Times, η δέσμευση του Eurogroup για περαιτέρω στήριξη της Ελλάδας μακροπρόθεσμα δεν εγγυάται τη βιωσιμότητα του χρέους. Οπως δήλωσε ο εκπρόσωπος Τύπου του ΔΝΤ, η στήριξη από τους Ευρωπαίους εταίρους δεν είναι άνευ όρων, αλλά εξαρτάται από την εφαρμογή του προγράμματος. Το 2012 και το 2015 η Ελλάδα βρέθηκε στα πρόθυρα του Grexit όταν το πρόγραμμα εκτροχιάστηκε και η Ευρώπη απέσυρε τη στήριξή της.

Την ώρα που το ΔΝΤ δίνει μάχη με τους Ευρωπαίους εταίρους μας για να μειωθούν τα πρωτογενή πλεονάσματα και να τιμολογηθεί η ελάφρυνση χρέους, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Δημήτρης Τζανακόπουλος καλεί το Ταμείο να σταματήσει «τις άσκοπες κωλυσιεργίες» προκειμένου να μην καθυστερήσει περαιτέρω το κλείσιμο της αξιολόγησης! Παραβλέπει, φυσικά, την πρόσφατη επιστολή Τσακαλώτου προς τους δανειστές, στην οποία παραδέχεται ότι η κυβέρνηση έχει εφαρμόσει μόνο το ένα τρίτο των προαπαιτούμενων για να κλείσει η αξιολόγηση. Πάλι καλά που μετά τη δημοσιοποίηση της επιστολής ο κ. Τσίπρας σταμάτησε να διαλαλεί ότι *pacta sunt servanda* και να καλεί τους πιστωτές να τηρήσουν τη δική τους πλευρά της συμφωνίας. Συνεχίζει πάντως να αναζητεί «πολιτική λύση», δηλαδή μη εφαρμογή των ανεπιλημμένων υποχρεώσεων. Οι επιλογές, όμως, έχουν στενέψει δραματικά: ψηφισμένα μέτρα ή εκλογές τώρα.

* Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι senior scholar, Center for International Governance Innovation και μέλος της ΔΡΑΣΗΣ.